

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

23 maart 2009

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van de heren Eloi Glorieux, Jan Peumans en Rudi Daems –

betreffende het bevorderen van na-isolatie van buitengevels bij bestaande woningen

HOORZITTING

VERSLAG

**namens de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie
uitgebracht door de heer Pieter Huybrechts**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Marc van den Abeelen.

Vaste leden:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heren Johan Deckmyn, Pieter Huybrechts, Jan Penris, mevrouw Marleen Van den Eynde;

de heer Jos De Meyer, mevrouw Cindy Franssen, de heren Frans Peeters, Johan Sauwens;

de dames Annick De Ridder, Fientje Moerman, de heer Marc van den Abeelen;

de heren Philippe De Coene, Bart Martens, Joris Vandenbroucke.

Plaatsvervangers:

de heer Frank Creyelman, mevrouw Katleen Martens, de heren Wim Van Dijck, Christian Verougstraete, Frans Wymeersch;

de heren Ludwig Caluwé, Carl Decaluwe, Tom Dehaene, Dirk de Kort;

de heren Patrick Lachaert, Hugo Philtjens, Jul Van Aperen;

mevrouw Els Robeyns, de heren Jan Roegiers, Robert Voorhamme.

Toegevoegde leden:

de heer Eloi Glorieux;

de heer Jan Peumans.

Zie:

2051 (2008-2009)

– Nr. 1: Voorstel van resolutie

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie organiseerde op dinsdag 10 maart 2009 een hoorzitting met de betrokken sector van de buiten-gevelisolatie.

I. TOELICHTING DOOR DE HEER GINO GAILLIAERT, VOORZITTER ETICS

ETICS is een Engelse afkorting die staat voor gevelisolatie, namelijk de External Thermal Insulation Composite System, maar ook de naam van de belangenvereniging van de gevelisolatiesector. De sector is opgericht in de schoot van IPV, de vzw van de Belgische verffabrikanten.

Nieuwbouw moet voldoen aan de huidige EPB-normen en heeft in principe een CO₂-uitstoot van gemiddeld 4,2 ton per jaar. Die uitstoot is uiteraard recht evenredig met het verbruik aan brandstoffen, aardgas en stookolie. Ongeveer 80 percent van het Belgische woningpatrimonium heeft niet-geïsoleerde muren. In Vlaanderen heeft 80 percent van de sociale woningen geen geïsoleerde buitenmuren. Volgens de Vlaamse Confederatie Bouw zou het in totaal om twee miljoen ongeïsoleerde gevels gaan. Ongeveer 400.000 rijwoningen zouden dringend moeten worden geïsoleerd. Ze beschikken alleen over volle, niet-geïsoleerde muren.

Het totale verbruik van fossiele brandstoffen in België is ongeveer gelijk verdeeld over de industrie, het verkeer en de verwarming van woningen. Enkel door de oudere woningen zo te isoleren dat ze voldoen aan de normen voor nieuwbouw, (K45-peil), zou reeds ongeveer 60 percent van de verwarmingskosten bespaard worden. Dat is 18 percent van het totale verbruik van fossiele brandstoffen in België.

Woningen verliezen niet alleen energie langs de muren, maar ook via daken, via vloeren, via ramen enzovoort. Gevels zijn verantwoordelijk voor 20 tot 25 percent en bij rijwoningen zelfs tot 35 percent van de totale energieverliezen in België. De netto-muuroppervlakte, zonder ramen en deuren, bedraagt ongeveer 75 percent van de totale geveloppervlakte. De muuroppervlakte is dus de zwaarste verliespost in een niet-geïsoleerde woning.

Gevelisolatie is het aanbrengen van isolatiemateriaal via een soort kleefmortel op de buitenmuur, de dragende muur van een woning. Om het isolatiemateriaal af te werken, wordt er een wapeningsmortel op aangebracht en daarna meestal een sierpleister. Naast die sierpleister is het ook mogelijk om baksteenstrips of imitatiebaksteenstrips aan te brengen. Kortom, eerst worden isolatieplaten aangebracht en dan een afwerkinglaag.

Polystyreenplaat is het meest gebruikte isolatiemateriaal in België. Voorts is er rotswol of polystyreen van een verlaagde warmtedoorgangscoefficiënt, tot 20 percent beter isolerend dan het traditionele polystyreen. Tot slot is er houtwolplaat, dat is volledig recycleerbaar isolatiemateriaal.

Als een muur goed geïsoleerd wordt, verlaagt de energiebehoefte met 85 percent. Afhankelijk van het aantal stookdagen en het temperatuurverschil tussen binnen en buiten, kan een isolatielaag van 10 cm tussen de 14 en de 18,5 liter stookolie per m² gevel besparen. Dan blijven enkel de ramen en de daken over als verliesposten.

Voor een driegevelwoning met 120 m² netto muuroppervlakte bijvoorbeeld, levert een isolatielaag van 12 cm een besparing van ongeveer 1300 euro per jaar op.

Een gevelisolatielaag van ongeveer 10 cm kost tussen de 100 en de 130 euro per m², afhankelijk van de oppervlakte. De terugverdienperiode bedraagt dan 135 maanden. Gevelisolatie heeft niet enkel isolerende eigenschappen maar ook esthetische. De gevel krijgt immers een uniform uitzicht.

Een paar jaar geleden werd gevelisolatie in België veel minder gebruikt, maar werden er wel veel sierpleisters op een cementlaag aangebracht. De kostprijs daarvan lag tussen de 55 en 70 euro per m². Het verschil tussen beide systemen is dus de zuivere kost voor het doeltreffend isoleren van de woning. Daarvoor bedraagt de terugverdienperiode van de investeringen 56 tot 63 maanden, afhankelijk of de woning met aardgas of stookolie wordt verwarmd.

Op federaal niveau zijn hoogrendementsglas, condensatieketels, fotovoltaische panelen, dakisolatie fiscaal aftrekbaar, maar gevelisolatie niet. Senator Wouter Beke heeft daarom een wetsvoorstel (S4060) ingediend om gevelisolatie toe te voegen aan de fiscaal aftrekbare maatregelen. Dat is in behandeling maar nog niet goedgekeurd.

De gewestelijke maatregelen verschillen grondig. Het Waalse Gewest kent sinds 1 januari 2008 tot 25 euro per m² geïsoleerde muur toe. Het Brusselse Gewest heeft de subsidie vanaf 1 februari opgetrokken tot 45 euro per m² geïsoleerd geveloppervlak, of 50 euro in het geval van recycleerbaar isolatiemateriaal.

Gevelisolatie leidt niet alleen tot financiële besparingen, het is ook goed voor het milieu want de CO₂-uitstoot vermindert. Door een woning in te pakken aan de buitenzijde, wordt elke koudebrug weggenomen. Bouwfysisch wordt het door specialisten als de meest aangewezen werkwijze bestempeld, veel beter dan de isolatie in spouwmuren. Als de platen goed op elkaar aansluiten – wat bij gevelisolatie steeds het geval is –

is er geen warmteverlies langs spleten mogelijk. Gevelisolatie functioneert ook als een regenjas. Door gevelisolatie is de muur zeer weinig thermisch belast. Het isolatiemateriaal vangt de warmte in de zomer en de koude in de winter op, de dragende muur is volledig beschermd. De muur is dus beter beschermd tegen warmteverschillen en zal daardoor minder blootstaan aan schadelijke invloeden.

Condensatievocht aan de binnenzijde is uitgesloten omdat de buitenzijde geïsoleerd wordt en de wandoppervlakte zeer hoog blijft. Bovendien blijft bij renovatie door isolatie aan de buitenzijde de nuttige oppervlakte binnen volledig behouden. Ook het straatbeeld vaart er wel bij. Woningen in oude wijken, woningen van de jaren vijftig, zestig of de betonnen blokken van de jaren zeventig, zijn thermisch en bouwfysisch een catastrofe. Hun gevels kunnen door gevelisolatie niet alleen geïsoleerd maar ook verfraaid worden.

Ook voor woningen met een beschermd uitzicht zijn er mogelijkheden om de profielen te herwerken en het originele uitzicht te behouden. Gevelisolatie kan zoals gezegd ook met bakstenen afgewerkt worden.

Woonklimaat gaat verder dan alleen de binnentemperatuur. Een comforttemperatuur is het gemiddelde van de luchttemperatuur, waarvan we opwarmen, en de stralingstemperatuur van een wand. Bij buitenisolatie heeft de wand een zeer groot accumulerend vermogen, een zeer hoge thermische inertie. Als de temperatuur in de woning afneemt, behoudt de muur zijn warmte heel lang. 's Ochtends kan de totale woning dan met slechts weinig toegevoegde warmte opwarmen. Het verbruik van energie is dus laag.

Een tweede aspect is dat de stralingstemperatuur van de wand hoog is waardoor er een comfortzone ontstaat. Dat betekent dat er één tot drie graden minder nodig is om hetzelfde gevoel te hebben.

Gevelisolatie is op zich geen gemakkelijk toe te passen technologie. Het is innovatief en kan niet zo maar door een doe-het-zelfer aangebracht worden. Het systeem is onderhevig aan Europese en Belgische technische goedkeuringen en daardoor gecontroleerd. In België is het vrij nieuw, de laatste jaren zijn 200.000 tot 300.000 m² geveloppervlakte in Vlaanderen met dit systeem geïsoleerd (400.000 tot 500.000 m² in gans België). In Duitsland wordt er 40 miljoen m² gevel per jaar geïsoleerd, waarvan 80 percent bij renovatie. Daar is het dus een beproefde technologie.

Omdat gevelisolatie enkel en alleen door vakmensen kan worden aangebracht, betekent een subsidieregeling ook een creatie van werkgelegenheid. Als Vlaanderen het isolatieniveau in het segment van renovatie van de buurlanden haalt, kan het gaan om 3000 extra arbeidsplaatsen. Daarnaast zijn er nog enkele honderden onrechtstreekse arbeidsplaatsen, onder meer voor technische raadgeving, voor studie.

Daarom roept ETICS op om gevelisolatie niet in de tweede fase te schuiven maar op te nemen in de lijst van de prioritaire energiebesparende maatregelen voor het behalen van de Kyotodoelstellingen. Dat is niet alleen belangrijk om niet achter te blijven bij de andere gewesten maar ook goed voor de werkgelegenheid en de verfraaiing van het straatbeeld. Omdat gevelisolatie enkel en alleen door vakmensen kan worden aangebracht, is het zeker een efficiënte techniek. Isolatie heeft immers pas zin als er geen spleten tussen zijn en als ze droog is.

ETICS dringt dan ook aan op een gepaste subsidie-regeling naast de fiscale aftrekbaarheid.

II. BESPREKING

De heer Eloi Glorieux: Het voorstel van resolutie stelt voor om de subsidie van Wallonië, namelijk 25 euro per m² in te voeren maar daar wel strengere normen aan te koppelen. Dat geeft betere garanties voor energiebesparing. Heeft de spreker een zicht op de terugverdientijd als die subsidie aanvaard wordt?

De heer Gino Gailliaert: Met een subsidie van 25 euro per m² wordt de terugverdienperiode met een vierde gereduceerd. De terugverdienperiode van enkel de isolatie, niet de gevelafwerking, is dan 45 maanden.

De heer Carl Decaluwe: Op hoeveel raamt de spreker de totale subsidiekost?

De heer Gino Gailliaert: Het is niet zo dat de 400.000 rijwoningen of de 2 miljoen ongeïsoleerde gevels op korte termijn geïsoleerd zullen worden, zelfs niet met subsidies. Dat bewijzen de andere subsidieregelingen van de Vlaamse Regering onder meer voor dakisolatie, dubbel glas, hoogrendementsketels. Het is moeilijk om het succes van een subsidie te ramen, bij de andere subsidieregelingen lag het onverwacht hoog. 1000 tot 2000 extra geïsoleerde woningen op jaarbasis lijkt wel haalbaar in eerste instantie. Niet alleen de subsidieregeling maar ook de bewustmakingscampagnes zullen het succes, dus ook de kosten bepalen.

De heer Bart Martens: Wat is het rendement van deze investeringen ten opzichte van het rendement van andere energiebesparende investeringen die vandaag subsidiabel zijn?

In welke mate zit het wetsvoorstel van senator Wouter Beke vervat in de relancewet die momenteel op federaal niveau besproken wordt? Alle belastingverminderingen voor energiebesparende maatregelen worden daar omgezet in belastingkredieten. Als dat nog niet het geval is, is het efficiënter om het

voorstel van de heer Beke als amendement in te dienen bij die relancewet.

De heer Carl Decaluwe: Gevelisolatie maakt al deel uit van de relancewet.

De heer Bart Martens: Wat verkiest de sector, een belastingvermindering of een premie? Zijn premies, overeenstemmend met het niveau van belastingvermindering, niet beter voor de sector? Dergelijke premies kunnen immers ook verkregen worden door mensen die niet het geluk hebben om belastingen te betalen, die moeten leven van een leefloon of van een bescheiden pensioentje. Daarenboven moet de sector dan niet anderhalf jaar wachten op de subsidie.

Is het mogelijk het advies van het kabinet van minister Crevits op te vragen zodat de sector erop kan repliceren?

De heer Gino Gailliaert: Gevelisolatie kan tot 85 percent van de verwarmingskosten besparen. Het is de grootste verliespost van warmte, dus kan er ook meest op bespaard worden. Het kost natuurlijk veel minder om een dak te isoleren. Het is op zich zinloos om slechts een deel van de woning te isoleren, de warmte ontsnapt dan immers via een andere weg. Bovendien is het zo dat doorgaans het gelijkvloers meer en langer verwarmd dient te worden (living enzovoort) dan de verdieping (slaapkamers), waardoor het net belangrijker wordt om op die plaatsen het verlies tegen te gaan. Dakisolatie zal daar niet aan bijdragen (de warmte zal in het beste geval zich onder het dak opstapelen, doch wordt niet teruggevoerd naar beneden). Gevelisolatie werd als enige van de belangrijke isolatiepeilers buiten beschouwing gelaten, dat is de reden van het voorstel van senator Beke. De sector vraagt ook Vlaanderen de gevelisolatie niet meer stiefmoederlijk te behandelen. Energie besparen komt voor energie goedkoop opwekken. Gevelisolatie is niet goedkoop maar daartegenover staat de zekerheid van een correct uitgevoerde isolatie, dus zonder verliezen.

Het premiestelsel geniet de voorkeur van de sector en niet alleen omdat de niet-belastingplichtigen er dan ook van kunnen profiteren, maar ook wegens het grote aantal sociale woningen. Ook voor de socialehuisvestingssector is een premie een goede zaak, allicht kan hij minder aanvangen met fiscale aftrekbaarheid.

De verslaggever,

Pieter
HUYBRECHTS

De voorzitter,

Marc
VAN DEN ABELEN